

umiddelbart kunne overføres til danske forhold, fik de mig til at indse, at jeg også i Danmark savnede kontakt med andre kvindelige studerende og ikke mindst 'voksne' kvindelige fysikere. Jeg opdagede den store betydning af rollemodeller, der i denne sammenhæng er ældre kvindelige forskere som man kan identificere sig med.

Da jeg var hjemme på juleferie i 1991, mødte jeg Mette Vedelsby, og vi talte blandt andet om hvad man kunne gøre for de kvindelige fysikere i Danmark. Vi talte om at starte et netværk ligesom det i Norge, hvor vi kvindelige fysikere kunne få kontakt med hinanden. Vi besluttede os til at undersøge, om der var interesse for at lave et netværk i Danmark. I december 1992 holdt vi et aftenmøde på H.C. Ørsted Institutet. Vi havde inviteret to repræsentanter fra det norske netværk til at fortælle om deres arbejde. Vi aftalte at starte et netværk i Danmark. Netværket, der skulle ligne det norske, skulle have en central database med oplysninger om medlemmernes arbejdsområder, udgive et nyhedsbrev og afholde mindst et årligt møde og gerne flere møder. Medlemskab skulle stå åbent for kvinder, der som minimum var påbegyndt andendelsstudiet på fysik eller lignende f.eks. ingeniører, der beskæftiger sig med fysik. Vi nedsatte en arbejdsgruppe på cirka 6 personer til at tage sig af det praktiske. I det følgende forår holdt vi mindre møder i Odense og Århus, vi fik oprettet medlemsdatabasen og nåede op på 88 medlemmer. Samme efterår blev vi optaget som en sektion i Dansk Fysisk Selskab, og vi fik ret til en repræsentant i bestyrelsen. Optagelsen som en sektion i DFS betød at vi var nødt til at danne en bestyrelse og lave formelle vedtægter. Jeg blev formand i den første bestyrelse og sad indtil 1996, hvor Anja Andersen blev formand.

I juni 1994 holdt vi vores første årsmøde, og vi har hvert år lige siden holdt et årsmøde i forbindelse med

DFS mødet. Vores årsmøder består dels af faglige foredrag og dels af diskussioner om at være kvinder indenfor et mandsdomineret fag. I dag kan mænd optages som støttemedlemmer og dermed få vores nyhedsbrev ligesom de kan deltage i årsmødet på nær generalforsamlingen. Jeg synes stadig, at det er en stor oplevelse hvert år til årsmødet at sidde i et lokale med 30 kvindelige fysikere. Da vi startede netværket, var det i 1972 at en kvinde i Danmark sidst havde fået en fast universitetsstilling indenfor fysik. Det er det heldigvis ikke mere. Faktisk pralede vi af at 2 af foredragsholderne ved vores første årsmøde efterfølgende fik faste stillinger. Det er meningen, at medlemmerne skal kunne bruge netværket aktivt. Jeg har selv brugt netværket til at finde foredragsholdere. Jeg er også selv blevet kontaktet af folk, der ville have mig til at holde et foredrag eller give et interview og som havde fået mit navn gennem netværket. Senest skrev vi til Jytte Hilden og gav vores bud på en fornuftig måde at løse problemet med at få flere kvinder til at forske. Vi kunne sagtens bruge netværket til mere end vi gør i dag og nye ideer og initiativer er altid velkomne.

Trine Møgelberg er post.doc ved Dansk Institut for Fundamental Metrologi og tidligere formand for Netværk for Kvinder i Fysik.

Tomboy eller Barbiegirl

Christine Antorini, MF (SF)

Natur og teknik uddannelserne var i efteråret igang med en charmeoffensiv for fagområdet på en storstilet Naturvidenskabelig Festival. Initiativet er tiltrængt, alene på grund af den sørgelige kendsgerning, at søgningen de sidste 8 år er faldet fra 5000 unge til kun 3500 unge. Andelen af piger er forsvindende lille samtidig med, at der er mangel på arbejdskraft.

Naturvidenskabs-festivalen havde allieret sig med Ugebrevet Mandag Morgens strategiske forum for at give et svar på dette. En af konklusionerne er, at

vi bevæger os over mod et værdidrevet samfund som afløser for det materialistiske industrisamfund. I det værdidrevne samfund er livskvalitet i højsædet. Derfor falder natur-teknik områdernes status, fordi disse fagområder udgør fundamentet for det materialistiske samfund, mens humanismen er det grundlæggende udgangspunkt for det værdidrevne samfund, mener Mandag Morgen.

Jeg er enig i, at værdier betyder meget idag. Det er bl.a. derfor vi ser fænomener som den politiske for-

brugere, grønne regnskaber og etiske virksomheder. Men det værdibaserede samfund er for mig at se også chancen for, at natur-teknik områderne bliver interessante for unge igen. Fremtidens ingeniør er jo netop ikke "blot" en teknik-nørd med ternet skjorte og kuglepen og polsøger i lommen. Det er hende, der arbejder med brugervenlig teknologi. Det er for de kreative, der ønsker at forme og forandre den verden, de lever i. Det er for dem, der udvikler miljørigtige og renere teknologier og dem, der vil udvikle avanceret teknik til gavn for mennesker.

Ved at indarbejde værdivejen i natur og teknik, kan det måske lykkes at tiltrække flere piger til disse områder, og det vil give et markant løft i antallet af uddannede.

Virksomheden Lego har valgt en utraditionel måde at tale til den fantasifulde opfinder, der også findes i piger. Alle danske piger og drenge har leget med Lego som helt små, men på et tidspunkt søger pigerne over til et dukkeunivers. Derfor er virksomheden ved at udvikle det begavede svar på Barbie, nemlig et dukkeunivers, der mere signalerer Tomboy, forankret i eventyr og virkelyst, fremfor lyserødt tyl og passiv rollemodel. Legos grundidé med at bruge sin fantasi til at bygge og skabe bliver fastholdt blot i en pigeverden, hvor man bl.a. konstruerer et hjem, så pigerne ikke vælger det traditionelle lego fra men fortsætter med at skabe.

Værdier skal tænkes ind i naturvidenskaberne – også pigeværdier. Unge vælger i stadig højere grad uddannelse efter, hvad de selv har lyst til. Ikke så meget efter beskæftigelsesmuligheder og høj løn, men ud fra at kunne designe deres eget liv. Derfor skal man ikke gøre natur-teknik interessant for unge alene ved at sænke karaktergennemsnittet, som skiftende undervisningsministre har gjort. Man er nødt til at ændre holdningen til natur-teknik i barndommen og gennem hele uddannelsessystemet.

Jeg medgiver, at man er oppe imod hårde odds. Teenagere vil være læge, advokat, psykolog og journalist. Jobs, der bliver effektivt markedsført i de utallige serier og film, vi ser især fra USA. Hvornår har der været en helt eller heltinde, der var tekniker, i en TV-serie?

Men børnene får heller ikke særlig meget modspil til erhvervsvalg i skolen. Lærerne og skolevejlederne på folkeskolerne er typisk selv uddannet inden for en humanistisk tradition og lærer disse værdier videre til eleverne i valg af emner og projekter. Ikke af ond vilje over for natur-teknik, men fordi de ikke kender til området. Det gælder også i studievalg, hvor jeg kan konstatere, at alt for få unge bliver vejledt i, at der findes studiekompetencegivende ungdomsuddannelser inden for handel og teknik gennem f.eks. HHX og HTX. Disse ungdomsuddannelser er præcis lige så gode som en gymnasieuddannelse, men er mere rettet mod erhvervslivet. Derfor kender lærerne dem ikke – eller hvad værre er – rådgiver ikke om dem, fordi de

grundlæggende set mener, at gymnasieuddannelsen er bedst for de unge, fordi den efter deres opfattelse er mere almindelig og giver flere studiemuligheder efterfølgende.

Heldigvis er der nu kommet et nyt fag i folkeskolen, der hedder natur og teknik, hvor idéen blandt andet er at lade elever helt ned fra de små klasser udforske og lade sig fascinere af at kunne eksperimentere, forsøge og skabe. Men skal eleverne få den gode oplevelse, er lærernes engagement og indsigt helt afgørende. Kun med nød og næppe kom det med i den nye reform af læreruddannelserne, at man skulle kunne tage linjefag i natur og teknik. Og selvom der kom en målsætning med om, at IT skulle integreres i alle fag i læreruddannelsen, kritiseres reformen allerede nu for ikke at være vidtgående nok, så lærerne vil blive overhalet af eleverne på IT-kundskab, når de er færdiguddannede.

Det nytter heller ikke at introducere unge, der har valgt at gå den sproglige vej i gymnasiet til en række formler – som de aldrig finder ud af hvad skal bruges til, fordi de ikke vælger naturvidenskab efterfølgende på en videregående uddannelse. Hvis vi skal have en ambition om at gøre natur-teknik attraktivt for mange flere, så skal man kunne se, hvad disciplinerne kan bruges til. Det hjælper også gevaldigt på lysten til at udforske, hvis fysiklokalerne er moderne og med nok faciliteter til alle, så man selv kan lave forsøg – og ikke bare kigge på. Ligesom det er sjovt med gæstelærere og at komme i praktik i virksomheder, hvor man kan se, at der er spændende jobs. Dansk Industri og nogle gymnasier har haft gode erfaringer med et samarbejde, hvor de unge kan lave deres store projektopgave ude på en virksomhed.

I det hele taget er tiden måske ved at løbe fra den århundrede gamle opdeling på uddannelsesstederne i 3 hovedretninger: natur, samfund og humaniora. Ekspertiserne skal kunne mikses på kryds og tværs. For i det nye værdibaserede samfund er der brug for mange forskellige kvalifikationer med en teknisk vinkel. Det kræver en langsigtet indsats på indhold, markedsføring og selvfølgelig også ressourcer i stedet for meningsløse besparelser, som regeringen har gennemført på de videregående uddannelser med massefyringer til følge på naturvidenskaber – men så kan man også give unge lyst til at vælge det.

Christine Antorini er forsknings- og erhvervs-politisk ordfører for SF